

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.
02 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів (академічний, народний)» «Інструментальне виконавство за видами»
Статус дисципліни	За вибором здобувача вищої освіти

2024 рік

Робоча програма освітнього компоненту «ІСТОРИЯ МИСТЕЦТВ» для здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Бакалавр музичного мистецтва»

Розробник:

Маслова–Лисичкіна Ірина Анатоліївна – викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

Протокол №1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою _____ **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 1 від 02 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ **Ясько О.А.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 2-й	
Загальна кількість годин – 120;		
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	3-й,4-й	3-й,4-й
	Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	60	18
	Практичні (семінарські):	
	4	-
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	-	-
	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: тестування	56	102

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту: освоєння художньо-естетичних досягнень світового мистецтва, формування у здобувачів вищої освіти уявлення про шляхи та історію розвитку і становлення видів мистецтв за весь період існування людства.

Предметом освітнього компоненту «Історія мистецтв» є вивчення найбільш визначних пам'яток світового та вітчизняного мистецтва та процес розвитку мистецтв з часів їх появи до наших днів.

Завдання:

- навчити здобувачів визначати час і місце створення предмета мистецтва, архітектурних споруд і предметів побуту;
- навчити використовувати ці знання у практичній діяльності;
- на основі вивчення історичних і національних стилів у мистецтві та архітектури сформувати естетичний смак у здобувачів,
- розширити світогляд і підвищити культурний рівень, який дає змогу асоціативно мислити під час роботи над художнім твором і систематизувати знання з предмета.

Після опанування освітнього компоненту «Історія мистецтв» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет, мету вивчення, завдання і значення курсу;
- загальні поняття про види, жанри, художні стилі;
- історію створення мистецьких шедеврів та загальні особливості творчого

методу митців;

вміти:

- володіти загальними знаннями про усі види мистецтв;
- здійснювати аналіз художніх творів;
- користуватись спеціальною літературою;
- брати участь у семінарських заняттях;
- мати свої особисті враження з приводу того чи іншого твору.

3. Передумови для вивчення освітнього компоненту

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

Філософські студії

Історія світової музики

Клас ансамблю

Історія світової естради

Історія української естради

Спеціальний клас

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітніх програм вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Для ОП «Звукорежисура»

Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Історія мистецтв».

Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Для ОП «Звукорежисура»

Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей

загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК):

Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

Шифр	Компетентності	Дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК – Загальні компетентності						
ЗК 1.	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 5.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 7.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання в практичних	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11.

	ситуаціях.					ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 10.	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 14.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 4. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 17.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
Спеціальні компетентності (СК)						
СК 3.	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.
СК 4.	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 5.	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 6.	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 10.	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.

	систем та концепцій.					
СК 12.	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15.
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 15.	Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.
Спеціальні компетенції (СК) для ОП «Звукорежисура»						
СК 3.	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.
СК 4.	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 5.	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва аудіальними засобами	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 6.	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 10.	Здатність застосовувати базові знання провідних	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.

	музично-теоретичних систем та концепцій.					
СК 12.	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15.
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 15.	Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту є: 3

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєння та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з

метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести

Форми контролю результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити

знання здобувачів освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою освітнього компоненту.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік – 3, 4 семестри

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Диференційований залік – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні бали за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

МОДУЛЬ 1											
Змістовий модуль 1 Т 1, 2	СР	Змістовий модуль 2 Т 3, 4	СР	Змістовий модуль 3 Т 5, 6, 7	СР	Змістовий модуль 4 Т 8, 9, 10, 11	СР	Змістовий модуль 5 Т 12, 13, 14	СЗ	МК	Всього
10	5	10	5	10	5	15	5	10	5	20	100

МОДУЛЬ 2											
Змістовий модуль 6 Т 1, 2, 3, 4, 5, 6	СР	Змістовий модуль 7 Т 7, 8	СР	Змістовий модуль 8 Т 9, 10, 11, 12	СР	Змістовий модуль 9 Т 13, 14	СР	СЗ	МК	Всього	
15	5	10	5	15	5	15	5	5	20	100	

T1, T2... теми аудиторних занять

СР – самостійна робота здобувачів вищої освіти

СЗ – семінарське заняття

МК – модульний контроль знань

Оцінювання видів робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усне опитування тем програми	14	40	14	40
Есе	1	5	1	5
Доповідь	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та досліджень	1	5	1	5
Поточне тестування	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	23	100	23	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей;
- робота на семінарських заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного

	аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінювання семінарських занять здійснюється під час поточного контролю. Робочою програмою передбачено *в кожному модулі проведення одне семінарське заняття*. За роботу на семінарському занятті здобувач отримує *від 1 до 5 балів*.

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу здобувача освіти до змісту питань, що обговорювалися на семінарі;
- активність здобувача освіти на семінарському занятті;
- вміння вести дискусію;
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень;
- посилання при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;
- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої роботи

Оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

Бали за роботу на семінарі	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог матеріалу з теми семінарського заняття, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення, правильно формулювати висновки

4	Здобувач правильно відтворює матеріал, сформульований у темі семінарського заняття, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності
3	Здобувач відтворює основний матеріал, висвітлений у темі семінарської роботи, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та термінів, що були розглянуті під час опанування матеріалу. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань, задач сформульованих у завданні.
2	Здобувач вищої освіти відтворює частково матеріал теми семінарської роботи, набутого під час опанування матеріалів за певним розділом /темами; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, що представлені у ході роботи, може повторити за зразком певну операцію, дію, розв'язати задачу.
1	Здобувач відтворює незначну частину матеріалу, має нечіткі уявлення про запропоновану тему, об'єкт.

Критерії оцінювання тестового завдання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«добре» – здобувач вищої освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«задовільно» – здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних із знаннями з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти

власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.
--

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень
- підготовка до семінарських занять

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- колоквіум

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням. У підготовці до самостійної роботи вивчає методичну та
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний

	матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст завдань.
1	Завдання практично не виконане, здійснені лише окремі необхідні дії, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Оцінювання есе:

Оцінюється актуальність, сучасність тематики есе. Визначається новизна, тобто що нового, раніше невідомого, укладачі привнесли у досліджувану тему.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків
1	Короткий поверхневий виклад матеріалу

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 22 балів, максимальна кількість балів – 80 балів**

Оцінювання диференційованого заліку відбувається **за 20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньо зважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестровий диференційований залік, екзамен

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- тестування.

Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф.залік
<p style="text-align: center;">відмінно</p> <p>повністю розкрито зміст матеріалу, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, аналізувати теоретичний матеріал. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Фактичні помилки відсутні. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (91% – 100%), вчасно і ґрунтовно виконав усі завдання.</p>	15 – 20
<p style="text-align: center;">дуже добре</p> <p>розкрито зміст питань під час заліку або іспиту, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, яка вивчається. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (81% – 90%), повністю володіє теоретичним матеріалом, вчасно виконав усі завдання з 1-2 помилками.</p>	12 – 14
<p style="text-align: center;">добре</p> <p>виконано більше, ніж 60% завдань. Виклад теоретичного матеріалу недостатньо логічний та послідовний. Фактичні помилки – 3–4, здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (71% – 80%), тестові завдання під час підсумкового контролю виконано майже повністю.</p>	8 – 11
<p style="text-align: center;">задовільно</p> <p>виконано 50% обсягу завдань, здобувач вищої освіти недосконало диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань практично відсутній. Фактичні помилки – більше 4. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (61% – 70%) з екзаменаційних питань, не повністю виконав завдання на заліку або іспиту.</p>	5 – 7
<p style="text-align: center;">достатньо</p> <p>виконано менше, ніж 40% завдань за обсягом, здобувач вищої освіти погано диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Фактичні помилки – більше 6. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (51% – 60%) з питань освітнього компоненту, не виконав декілька з пропонованих тестових завдань.</p>	2 – 4
<p style="text-align: center;">не задовільно</p> <p>виконано 20% завдань заліку або іспиту, здобувач вищої освіти не здатний диференціювати теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (25% – 50%). Фактичні помилки – 10 і більше, не виконав завдання на екзамені або заліку. Рекомендовано повторне вивчення матеріалу, з наступним перескладанням екзамену або заліку.</p>	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння

ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet.

Програма освітнього компоненту

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.

Тема 1. Мистецтво. Види мистецтв.

Мистецтво - естетичне засвоєння світу людиною на основі і в процесі художньої творчості. Види мистецтв. Поняття жанру як історично утвореного внутрішнього підрозділу. Стиль - спільність засобів художньої виразності.

Скульптура. Призначення скульптури. Графіка. Живопис. Жанри живопису. Призначення живопису.

Архітектура. Типи споруд за функціональним призначенням. Архітектурні стилі.

Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісних часів

Зародження мистецтва припадає на пізні часи палеоліту (35-10 тис. до н.е.). Період Оріньяк-Солютре (35-20 тис. до н.е.) - відбитки рук, хвилясті лінії, спіралі. Перші контурні малюнки тварин.

Період Мадлен (20-10 тис. до н.е.). Перші зображення фарбами, перехід до 2-3-колірного малюнку. Зображення тварини в натуральний розмір, ізольованість. Спроба групувати фігури. Мистецтво мезоліту (10-6 тис. до н.е.). Глибше засвоєння людиною природи. Передача експресії руху персонажів багатофігурних сцен.

Мистецтво неоліту (6-2 тис. до н.е.). Перехід до осілого способу життя. Поступовий перехід до патріархату. Виникнення гончарства. Умовно-орнаментальні форми як потреба втілення в мистецтві образів природи

Мистецтво бронзової доби (2 тис. до н.е.). Поява перших ранньокласових об'єднань. Обробка металу як самостійна галузь виробництва і творчості. Поява чоловічих антропоморфних зображень, зникнення жіночих. Мегалітична архітектура: менгіри, дольмени, кромлехи.

Доба заліза (1 тис. до н.е.).

Змістовний модуль 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.

Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту

Раннє та стародавнє царства. Історичні особливості Єгипетської цивілізації. Релігія та адміністративна система Єгипту. Історична роль та значення мистецтва Стародавнього Єгипту. Характерні особливості мистецтва цього періоду. Типи храмів. Піраміда Джосера. Пірамідальний комплекс у Гізі. Нерозривний зв'язок скульптурного портрета із заупокійним культом.

Середнє царство. Період занепаду Єгипту. Нове політичне підвищення Фів і особливості XI династії Ментухотепів. Зменшені піраміди. Архітектурні комплекси у Фаюмі.

Нове царство. Тип надземного храму Нового царства. Сутність і мета релігійних та адміністративних реформ Ехнатона. Культ нового бога -Атона. Відомості про фараона Тутанхамона (початок). Скульптурні портрети Ехнатона, його дружини Нефертіті, їх доньок, монументальна скульптура Ехнатона. Золоті маски Тутанхамона.

Завоювання Єгипта персами та Олександром Македонським.

Тема 4. Мистецтво Межиріччя.

Дворіччя (Межиріччя), землі між ріками Євфратом і Тігром, де знаходилися держави Шумер, Аккад і Вавілон.

Шумеро-аккадська цивілізація. Особливості культури: язичницький світогляд. Спільність традицій, обрядів, ритуалів. Поділ сфер життя на дві: внутрішнє і зовнішнє. Архітектура. Утворення містдержав. Особливості будівництва: архітектурні ансамблі, фортеці, палацові та храмові будівництва.

Зіккурат – «будинок гори» як образ близькосхідного храму. Сади Семіраміди. Вавилонська вежа. Роль мистецтва Давньої Месопотамії у світовому художньому процесі.

Змістовний модуль 3. Мистецтво Античного Світу.

Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції.

Поняття «античність» як позначення мистецтва стародавніх Греції і Риму, основи західноєвропейської цивілізації та культури.

Егейська культура. (Крито-мікенський період, 30-12 ст. до н.е.). Основні осередки розвитку культури о. Крит і стародавні міста материкової Греції. Основні культурні центри - міста Кнос, Фест, Гурнія. Великий Кносський палац. Особливості будівельної конструкції (стояково-балкової). Критська колона - праобраз колони дорійського ордера.

Гомерівський період - XI-VIII ст. до н.е. Початок історії грецького мистецтва. Створення міфів про богів та героїв - основи розвитку літературного епосу. Поєми Гомера "Іліада" та "Одіссея" - найвизначніші зразки художньої творчості даного періоду. Роль і значення міфології в розвитку давньогрецького мистецтва. Вазопис.

Архаїчний період (кінець VIII-VI ст. до н.е.). Головні центри художньої культури. Камерний характер невеликих міст-держав на відміну від великих централізованих східних деспотій. Архітектура. Храм, його суспільне та духовне значення.

Ордерна система. Формування найбільш раннього, дорійського ордера, наступний розвиток іонійського й коринфського ордерів.

Руїни храму Зевса в Олімпії (кінець VII ст. до н.е.).

Олімпійські ігри, їх роль і значення у фізичному, моральному і патріотичному вихованні юнаків - вільних греків.

Скульптура як відображення ідеалу прекрасної гармонійної людини. Основні типи статуарної скульптури - Куриси (юнаки) і Кори (дівчата).

Синтез скульптури й архітектури. Скульптурне оздоблення храмів.

Класичний період - найвищий етап розвитку давньогрецького мистецтва. Греко-перські війни і утвердження гегемонії Македонської імперії. Розквіт грецького поліса. Афінівська демократія. Рання класика.

Висока класика. Період найвищого розквіту давньогрецького мистецтва. Посилення ролі Афін - центру військово-морського союзу. Утворення республіки як зразка рабовласницької демократії. Мірон. Пластичне втілення складного руху людського тіла ("Дискобол", скульптурна група "Афіна і Марсій"). Поліклет і пелопоннеська школа. Фідій і його роль у художньому житті Афін, реконструкція Афінського Акрополя. Досконалість архітектурно-скульптурного ансамблю. План Акрополя, його архітектурні споруди. Скульптура Парфенона та її історична доля.

Пізня класика. Становлення Македонської імперії. Початок кризи міфології. Тенденція до масштабності, грандіозних розмірів архітектурних споруд. Театр в Епідаврї, архітектор Поліклет Молодший. Галікарнаський мавзолей, архітектори Сатир і Піфій. Пишність архітектури і скульптурного оздоблення гробниці. Статуя Мавсола.

Лісіпп - придворний скульптор Александра Македонського.

Елліністичний період як новий етап розвитку рабовласництва. Розпад Македонської імперії.

Взаємозв'язок грецької й східних культур. Нові типи споруд (Фароський маяк). "Колос Родоський". "Ніка Самофракійська". "Афродіта Мілоська".

Тема 6. Мистецтво Стародавнього Риму

Хронологічні рамки і періодизація історії давньоримського мистецтва.

Мистецтво часів етрусків. Вплив етрусського мистецтва на формування культури Давнього Риму.

Мистецтво Римської республіки. Архітектура та її характерні особливості. Римський храм та його архітектурні особливості. Винайдення цементу. Форум — центральна площа Риму. Базилика.

Римський скульптурний портрет, його види.

Мистецтво римської імперії. Архітектура та її особливості: гігантоманія, помпезність. Нові типи архітектурних пам'ятників: амфітеатри, триумфальні споруди. Удосконалення будівельної бетонної техніки. Перехід до нової будівельної аочно-купольної конструкції.

Колізей. Пантеон. Терми. Характеристика архітектурних споруд. Триумфальні арки і їх призначення. Скульптурний портрет та типи його композиційних вирішень: статуя, кінна статуя, портретний бюст, портретна голова. Кінна статуя Марка Аврелія.

Відкриття археологами м. Помпеї. Фаюмський портрет.

Тема 7. Античний театр

Театр - вид мистецтва, що відображає дійсність у художньо-сценічних образах.

Походження: обряди, присвячені Діонісу. Поняття "трагедія". Дифірамб як першоджерело трагедії. Комедія. Організація театральних видовищ. Роль держави у діяльності театру. Театральні споруди. Орхестра, сцене, маски, штурни. Роль хору.

Давньогрецька драматургія. П'єси Есхіла, Софокла, Евріпіда, Аристофана. Драматичні твори Гнея Невія, Плавта, Теренція.

Особливості архітектури римського театру. Колізей.

Змістовний модуль 4. Мистецтво Середньовіччя.

Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.

Хронологічні рамки історії мистецтва Візантії. Специфіка візантійського мистецтва. Візантизм. Роль християнської церкви та імператорського двору в розвитку мистецтва. Культове будівництво. Типи храмів: базилікальний, хрестово-купольний.

Храм Св. Софії. Візантійський іконопис - новий вид культового станкового живопису. Іконографія.

Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XII ст.)

Архітектура. Базилика та оздоблення її інтер'єру. Книжкова мініатюра.

Зміцнення влади феодалів і духовенства. Провідна роль християнської церкви в суспільному

й культурному житті, релігійного начала у світогляді. Підкорення мистецтва релігійному культу.

Провідна роль архітектури, переважання в ній давньоримських традицій ("романський" стиль). Основні типи романської архітектури - світські й культові споруди фортечного характеру: феодальні замки, церкви і монастирі-абатства. Особливості арочного перекриття, чергування опорних стовпів. Скульптурне оформлення порталів романських церков і соборів.

Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)

Посилення світських тенденцій світогляду, вчень. Заснування шкіл і університетів. Боротьба церкви проти вільнодумства. Поява інквізиції.

Розвиток світської літератури і поезії. Посилення реалістичних тенденцій у мистецтві.

Архітектура. Інтенсивний розвиток міського будівництва. Планування міст (ратуші з дозорною баштою, біржі, митниці, суди, ринки, склади, купецькі гільдії). Продовження будівництва феодальних замків.

Міські (готичні) собори — основні архітектурні пам'ятники центра міста (XIII -XIV ст.).

Головні готичні собори Франції: Собор Паризької Богоматері, Реймський собор (класична готика), Шартрський, Ам'єнський, Руанський; Німеччини: Страсбурзький, Фрейбурзький, Наумбурзький, Кельнський.

Скульптура. Синтез скульптури з архітектурою готичного собору. Скульптурне оздоблення фасадів. Іконографічний характер.

Тема 11. Середньовічний театр.

Народні джерела середньовічного театру. Вуличні жонглери. Гістріони. Літургійна драма. Містерія, мораліте, міраклъ, соті.

Змістовний модуль 5.

Західноєвропейське мистецтво доби Відродження

Тема 12. Своєрідність доби Відродження.

Походження поняття "Відродження". Заперечення середньовічної духовної диктатури церкви. Розвиток матеріалістичного світогляду, природничих і точних наук. Утвердження світського начала в мистецтві, реалістичного бачення світу. Своєрідність реалізму епохи, збереження релігійної тематики в мистецтві. Роль і значення образотворчих мистецтв.

Хронологічні рамки (кінець XIII - перша третина XVI ст.) і періодизація:

- Проторенесанс (дученто, кінець XIII - початок XIV ст.);

період готичної реакції (треченто, середина і друга половина XIV ст.).

Провідна роль Флоренції. Джотто ді Бондоне. Визначення Джотто як "батька реалізму в європейському мистецтві Нового часу", а його часу як "епохи Данте і Джотто".

Умовність поняття "реалізм" і його еволюція в ході історії мистецтва.

- Раннє Відродження (кватроченто, XV ст.).

Архітектурна творчість Брунеллескі у Флоренції.

Інтенсивний розвиток скульптури. Донателло (Донатато ді Нікколо ді Бетто Барді) — скульптор, глава флорентійської художньої школи раннього Відродження. Новаторські принципи художніх рішень. Вплив творчості Донателло на скульпторів Високого Відродження.

Мазаччо (Томасо ді Сімоні Гвіді) — засновник нових, реалістичних досягнень у живописі. Фрески Мазаччо в каплиці Бранкаччі церкви Санта Марія дель Карміне у Флоренції ("Вигнання з раю", "Чудо з податтю"). Значення творчості Мазаччо для живопису Високого Відродження. Відродження різних художніх шкіл. Неповторна, індивідуальна своєрідність творчості Сандро Боттічеллі.

- Високе Відродження (чінквіченто, кінець XV - перша третина XVI ст.).

Поняття "Пізнє Відродження" для визначення особливостей суспільного і художнього розвитку Італії в XVI ст.

Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.). Північний Ренесанс.

Характерні риси мистецтва Відродження в країнах північної по відношенню до Італії Європи (Нідерланди, Німеччина, Франція), хронологічні рамки. Переважання живопису.

Високий розквіт мистецтва в умовах наступу реакції. Зростаюче значення Риму і Ватикану в політичному й художньому житті Італії. Провідна роль римської художньої школи. Високий гуманістичний, громадянський зміст мистецтва. Формування стилю Високого Відродження.

Архітектура. Початок будівництва собору Св. Петра в Римі - головного католицького храму християнського світу. Участь у будівництві кількох поколінь відомих архітекторів (Браманте, Перуцці, Сангалло Молодший, Мікеланджело, Джакомо делла Порта та ін.). Основоположна участь Браманте.

Леонардо да Вінчі — багатогранно обдарована, універсальна особистість свого часу (художник-учений). Періоди життя і творчості. Переважання живопису у творчій спадщині.

Класична ясність, чіткість і завершеність композиційних вирішень Рафаеля Санті. Створення на основі синтезу життєвих вражень ідеально прекрасного образу людини, особливо жінки. Періодизація життя і творчості. Найвизначніші твори. Творчість у галузі архітектури.

Багатогранне обдарування творчої особистості Мікеланджело Буонаротті. Провідна роль скульптури. Творчість Мікеланджело-архітектора.

Пізній Ренесанс у Венеції. Переважаючий розвиток живопису, його світський, життєстверджуючий характер. Особливості венеціанської школи.

Неповторно поетичний характер живопису Джорджоне. Тонке відчуття природи у взаємозв'язку з людиною.

Тиціан Вечелліо - визначний живописець венеціанської школи. Своєрідність стилю Тиціана. Провідна роль Нідерландів у розвитку живопису північного Відродження. Вівтарний образ-складень — найбільш характерний твір живопису цього часу. Близькість до природи видовищних мистецтв.

Творчість художників братів ван Ейків. "Гентський вівтар" - спільний твір братів ван Ейків, один із шедеврів світового живопису. Ієронім Босх - засновник асоціативного художнього мислення і образності в мистецтві Новітнього часу.

Пітер Брейгель Старший ("Мужицький"). Цикл картин пейзажного жанру. Картина "Сліпі" - своєрідний підсумок художнього осмислення драматичної ситуації передреволюційного періоду.

Значення мистецтва нідерландського Відродження для формування і розквіту національних фламандської й голландської художніх шкіл живопису XVII ст.

Німеччина (XV-XVI ст.). Багатогранність творчих інтересів Альбрехта Дюрера.

Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження

Італійський театр, його особливості: народність, карнавальна основа. Фарс. Карнавальна маска. Н. Макіавеллі: "Мандрагора". Комедія дель-арте Іспанський театр. Особливості: пролог від Лоа (хвала) до фарсу. Основна дія, інтермедія-баїле, ігри з блазнем. Драматургія. П'єси Лопе де Вега "Овече джерело", "Собака на сні".

Англійський театр. Драматургія У.Шекспіра. Театр "Глобус". Комедія. Особливості: пролог-інтродукція, карнавальність.

Трагедії "Гамлет", "Ромео і Джульєтта".

Модуль 2

Змістовний модуль 6. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.

Тема 1. Стель бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.

Ранні буржуазні революції (Англія, Голландія) і зміцнення **абсолютистських** монархічних режимів (Франція). Основні центри інтенсивного розвитку образотворчих мистецтв: Італія, Іспанія, Фландрія, Голландія, Франція.

Художні стилі епохи (бароко, класицизм), їх характеристика й місце в художньому житті,

виділення світських жанрів. Особливості й конкретне розуміння поняття "реалізм" у XVII ст. Переважаючий розвиток образотворчих мистецтв, особливо живопису.

Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..

Поєднання тенденцій пізнього Відродження і маньєризму. Болонська Академія братів Караччі. Художні принципи Академії, напрям її діяльності.

Формування в Італії в XVII ст. нового художнього стилю - бароко. Його місце і роль в політичному, ідеологічному і художньому житті Італії та інших країн західної Європи. Провідна роль архітектури.

Джованні Лоренцо Берніні - видатний представник бароко в архітектурі й скульптурі.

Архітектурно-скульптурне оформлення майдану перед собором Святого Петра в Римі.

Мікеланджело Мерізі да Караваджіо - видатний живописець-новатор, глава реалістичного напрямку в живописі Італії. "Караваджизм". Втрата Італією з кінця XVII ст. провідної ролі в розвитку західноєвропейського мистецтва.

Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.

Реалістична школа іспанського живопису першої половини XVII ст.

"Золотий вік іспанського живопису". Яскрава національна самобутність іспанського живопису реалістичного напрямку. Найбільш визначні її представники (Хосе Рибера. Франциско Сурбаран. Дієго Веласкес).

Самобутність творчої манери Ель Греко - засновника іспанського живопису. Особливості композиційної побудови творів.

Більш повне висвітлення творчості найвизначнішого представника школи - Дієго Веласкеса - представника реалістичного напрямку. Періодизація життя і творчості. Побутово-народний жанр "бодегонес". Положення придворного художника іспанського короля Філіпа IV. Картина "Вах".

Вплив П.П. Рубенса. Реалістичне трактування міфологічних та історичних сюжетів.

Глибокий реалізм і психологізм портретів. Історичне значення творчості Веласкеса.

Фламандський живопис (XVII ст.) Історичні наслідки буржуазної революції в Нідерландах кінця XVI ст. (створення двох самостійних держав - Фландрії із збереженням протекторату іспанської монархії й Голландії - незалежної буржуазної республіки). Різні шляхи розвитку фламандської та голландської художніх шкіл з переважаючим розвитком живопису. Відчутне виявлення реалістичних тенденцій і світського начала як характерна риса "фламандського" бароко.

Пітер Пауль Рубенс - глава фламандської школи живопису. Творчість Рубенса як найбільш яскраве виявлення Фламандського бароко.

Атоніс ван Дейк - засновник аристократичного типу портрета в європейському живописі, їх психологізм.

Франс Снейдерс та своєрідність його натюрмортів.

Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта

Натюрморт. Підвищений інтерес до предметного середовища проживання людини. Побутовий жанр. Реалістично розповідне відтворення сцен повсякденного життя. Адріан ван Остаде, Ян Стен, Габріель Метсю, Пітер де Хорх та ін..

Ян Вермеєр Делфтський — майстер побутового жанру.

Франс Хальс - визначний художник голландської школи в жанрі портрета, переважно групового.

Рембрандт Харменс ван Рейн - вершина в розвитку голландського живопису. Періодизація життя й творчості. Місце, роль і значення творчості Рембрандта в історії світового мистецтва.

Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.

Наявність двох тенденцій розвитку французького мистецтва першої половини XVII ст. -

придворно-аристократичний напрям з переважанням стилю бароко. Реалістичні течії. Класицизм у французькій літературі й мистецтві першої половини XVII ст., його прогресивний характер. Нікола Пуссен - основоположник класицизму в образотворчому мистецтві. Пошуки вищої гармонії світу й людини. Утвердження виховної ролі мистецтва. Тривалий період правління Людовика XIV - кульмінація французького абсолютизму ("Держава - це я"). Королівський двір - центр художнього життя. Збільшення ролі та значення придворного напрямку в мистецтві. Заснування Академії живопису і скульптури, її подальше перетворення відповідно до вимог абсолютизму. Створення Академії архітектури. Формування стилю Людовика XIV (синтез класицизму й бароко). Культ "короля-Сонця" в житті й мистецтві. Особливий розквіт архітектури. Версальський архітектурно-парковий ансамбль - основний художній пам'ятник епохи абсолютизму. Синтез мистецтв. Створення у Версалі взірця регулярного, класицистичного французького парку й типу палацової споруди. Особливості архітектури палацу. Поєднання класицизму і бароко у вирішенні паркового фасаду палацу. Переміщення у Францію центру художнього життя західної Європи.

Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.

Поняття "Епоха Просвітництва". Діяльність блискучої плеяди французьких просвітителів. Переміщення центру художнього життя з Версалю в Париж. Формування художнього стилю рококо в період Регентства й правління Людовика XV. Заміна пишної урочистості бароко легкою витонченістю рококо. Основні явища й напрями французького мистецтва XVIII ст. Своєрідна творчість Ватто. Мистецтво рококо. Формування стилю, його характерні риси. Творчість живописців Ф. Буше, Ж.О.Фрагонара. Ж. В. Шарден - представник реалістичного напрямку в живописі. Революційний класицизм у творчості Жана Луї Давида - основоположника революційного класицизму. Загальна характеристика театрального мистецтва. Поява нового героя - людини обов'язку, волі, моральних принципів. Трагедія — зразок високого мистецтва. Особливості драматургії: закон "триєдності" (часу, місця, дії). Цілісність композиції, одноманітність характеристик героїв. Драматургія П. Корнеля, Расіна, Мольєра. "Тартюф", "Міщанин - шляхтич". Д. Дідро - реформатор французького театру. Театр як вихователь і політична трибуна.

Змістовний модуль 7. Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст.

Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва XIX століття.

Відбиття гостроти суспільних відносин у мистецтві в поєднанні й зміні художніх напрямів: академічний класицизм, романтизм, різні етапи й тенденції розвитку реалізму (реалістична школа пейзажного живопису, метод критичного реалізму, художній напрям "імпресіонізм"). Зародження декадентських художніх напрямків (дадаїзм, романтизм, символізм). Академічний класицизм. Короткі відомості про стиль імперії ("ампір") в архітектурі. Культ Наполеона. Переродження класицизму в сухий академізм. Суперечливий характер творчості Ж. Д. Енгра - головного представника класицизму у французькому мистецтві XIX ст. Поєднання в його творчості рис академізму, наслідування класиків (історичні й міфологічні композиції, прагнення стати "Рафаелем XIX ст."), реалістичних і романтичних тенденцій. Романтизм. Пошук піднесеного ідеалу. Теодор Жеріко - основоположник романтизму у французькому мистецтві. Прогресивні принципи творчості. Ежен Делакруа - глава романтичної школи у французькому мистецтві, продовжувач творчого кредо Жеріко. Яскравий, натхненний художній образ революції, створений на основі реальних подій. Портретний жанр у творчості Делакруа. Естетичні принципи. "Барбізонська школа"

реалістичного пейзажу, її новаторські художні принципи. Зв'язок з традицією англійського пейзажного живопису початку ХІХст. (Дж. Констебля).

Своєрідність творчості Коро. Жан Франсуа Мілле - видатний живописець і графік, представник побутового селянського жанру.

Боротьба художників-реалістів з офіційним ("салонним") мистецтвом.

Оноре Дом'є - яскравий представник критичного реалізму. Гюстав Курбе - глава напряму критичного реалізму. Вплив творчості Курбе на художників кінця ХІХ ст.

Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів ХІХ-ХХ ст.

Характеристика епохи. Загострення класових суперечностей. Посилення декадентських тенденцій у мистецтві. Символізм. Модерністські напрями зарубіжного мистецтва ХХ ст. Фовізм. Кубізм. Футуризм.

Абстракціонізм. Теорія В. Кандинського "Про духовне в мистецтві".

Супрематизм - ("вищий") - виник у Росії в 1910 р. "Чорний квадрат" К. Малевича. Дадаїзм. Експресіонізм.

Пабло Пікассо - самостійна й незалежна творча особистість, основоположник майже всіх модерністських напрямів і течій у мистецтві ХХ ст.

Сюрреалізм. Принцип "вільних асоціацій". Зв'язок з теорією "психоаналізу" З. Фрейда.

Сальвадор Далі. Безмежні можливості фантазії й творчої уяви.

Походження поняття "імпресіонізм". Головні представники імпресіонізму періоду його активного розвитку: К. Моне. К. Піссарро, А. Сіслей в пейзажному живописі, О. Ренуар і Е. Дега - в портретному і побутовому жанрі. Своєрідне місце в імпресіонізмі Е. Дега. Характерні риси постімпресіонізму. Пошуки нових можливостей художньої виразності. Самодостатня роль технічних прийомів. Творчість Сезанна, Ван Гога, Гогена. Новаторська самобутність творчості кожного з них. Своєрідність творчості Тулуз Лотрека.

Скульптор Новітнього часу О. Роден - основоположник скульптурної школи ХХ ст.

Змістовний модуль 8. Мистецтво України.

Тема 10. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі

Сліди культурних традицій багатьох народів, що мешкали на території сучасної України.

Передісторична доба. Палеоліт. Неолітична доба. Високий рівень прикладного мистецтва трипільської культури.

Бронзова доба. Переселення народів. Культурні залишки, в основному немісцевого походження.

Доба заліза. Заселення грецькими колоністами чорноморських та азовських узбережжя України (Херсонес, Ольвія та Пантікапей).

Мистецтво скіфів. Царська золота пектораль. Синтез скіфсько-грецької культури.

Початки слов'янської культури. Перші пам'ятки слов'янської культури (поховальні поля Київщини, Волині й Галичини). Чорна могила (Чернігівщина).

Забудова міст. Дитинець. Слов'янські храми та ідоли. "Збруцький Ідол".

Архітектура. Храмове будівництво. Переважання зразків візантійського будівництва. Десятинна церква.

Київська Софія. Фрески, мозаїка. Спаський собор у Чернігові.

Успенський собор Києво-Печерського монастиря. Золотоверхий собор Михайлівського монастиря. Іллінська церква. П'ятницька церква у Чернігові - архітектурно-художній шедевр кінця ХІІ ст.

Малярство Київської Русі.

Домінування у малярстві візантійської художньої мови та образу. Програма розташування мозаїчних сюжетів у Софії Київській. Фрески Кирилівської церкви ХІІ ст.; перше зображення

"Страшного суду" в системі розписів храму.

Тема 11. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).

Ікона як основний вид живопису. Розширення списку образів святих. Образ Діви Марії. Ідея заступництва та ідея кари (Микола Чудотворець, святий Юрій). Українізація ликів святих у XV столітті. Волинська ікона. Кольорова гама, композиція. Система іконостасів як вираз основної думки Біблії щодо минулого, сучасного та майбутнього людства.

Особливості українського іконописання в різних регіонах України Епоха Ренесансу в іконі (XVI ст.)

Перетворення іконостаса на центральну зображальну частину храму й головного "духовного буття" ікони.

Змістовний модуль 9. Розквіт мистецтва України.

Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.

XVIII ст. - золотий вік українського мистецтва. Утворення Гетьманщини. "Козацьке" бароко. Перші барокові споруди Львова та Києва. Самостійна творчість українських митців.

Найбільший розквіт у добу Мазепи. Два типи храмових споруд. Троїцький собор у Чернігові, арх. Йоганн Баптіст. Собор Мгарського монастиря коло Лубен та дві будови гетьмана Мазепи в Києві - Михайлівський собор (1690-94) і Братська церква Академії (1695). Самобутній тип українських церков. Продовження традицій українського дерев'яного зодчества в кам'яній архітектурі.

Тридільне та п'ятидільне (хрещате) заложення із трьома й п'ятьма банями. Георгіївський собор у Вибудицькому монастирі. Катерининька церква як пам'ятник перемогам козаків, що відзначилися при взятті Азова. Спасо-Преображенська церква у Сорочинцях.

Головна дзвіниця Лаври та Андріївська церква. Собор Св. Юра у Львові.

Тема 13. Українська архітектура кінця XIX - початку XX ст.

Криза провідного стилю класицизму. Еклектика.

Домінування стилю "французьке відродження" у Києві. Будинок Купецького зібрання (арх. В. Ніколаєв). Український драматичний театр ім. І. Франка (арх. Г. Шлейфер, Е. Братман; раніше театр Соловцова), оперний театр (арх. В. Шретер), форми якого нагадують Гранд Оперу в Парижі. У стилі раннього італійського відродження виконано будинок Маріїнської громади Червоного хреста (арх. В. Риков; нині вулиця Саксаганського). У формах романської архітектури споруджено будинок Ковалевського (арх. П. Альошин; нині вул. Лютеранська, 15/1). Творчість архітекторів О. Скобелева (будинок Державного банку), В. Осьмака (бібліотека біля Київського університету ім. Т. Шевченка) та багато інших.

Модерн у творчих роботах В. Городецького. Власний будинок архітектора в Києві, музей українського образотворчого мистецтва, Миколаївський костюль, Бесарабський ринок у Києві (арх. Г. Гай); міська залізнична станція (арх. О. Вербицький).

Український модерн. Будинок Полтавського губернського земства (тепер - Полтавський краєзнавчий музей), за проектом архітектора-художника В. Кричевського.

Стиль "конструктивізм" у ансамблі адміністративних і громадських будівель на площі Держинського у Харкові. Будинок Держпрому (арх. С. Серафимов, М.Фельгер, С. Кравець).

Тема 14. Мистецтво України XX ст. Буття і напрямки розвитку сучасного українського мистецтва.

6.2. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семінари	Самостійна робота		лекції	семінари	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовний модуль 1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.								
Тема 1. Мистецтво. Види мистецтва.	2	2			2			2
Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісного світу	2	2			2	1		1
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 1	4	4			4	1		3
Змістовний модуль 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.								
Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту	4	2		2	4			4
Тема 4. Мистецтво Межиріччя.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 2	8	4		4	8	1		7
Змістовний модуль 3. Мистецтво Античного Світу.								
Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції	4	2		2	4	1		3
Тема 6. Мистецтво Древнього Риму	4	2		2	4	1		3
Тема 7. Мистецтво Стародавнього Світу. Античний театр.	4	2		2	4			4
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 3	12	6		6	12	2		10
Змістовний модуль 4. Мистецтво Середньовіччя.								
Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.	4	2		2	4	1		3
Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XII ст.)	6	4		2	6	1		5
Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)	4	2		2	4	1		3
Тема 11. Середньовічний театр.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 4	18	10		8	18	4		14
Змістовний модуль 5. Західноєвропейське мистецтво доби Відродження.								
Тема 12. Своєрідність доби Відродження.	4	2		2	4	1		4

Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.). Північний Ренесанс.	4	2		2	4	1		4
Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження	4	2		2	4			2
Семінарське заняття	6		2	4	6			6

Модульний контроль. Диференційований залік								
Разом за змістовим модулем 5	18	6	2	10	18	2		16
Разом за модулем 1.	60	30	2	28	64	10		50

Модуль 2

Змістовний модуль 6. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.

Тема 1. Стиль бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.	4	2		2	4	1		3
Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..	3	2		1	3			3
Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.	3	2		1	3	1		2
Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта	3	2		1	3			3
Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.	3	2		1	3			3
Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.	3	2		1	3	1		2
Модульний контроль								
Разом за змістовим модулем 6.	19	12		7	19	3		16

Змістовний модуль 7. Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст

Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва XIX століття.	4	2		2	4	1		3
Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів XIX-XX ст.	6	4		2	6	1		5
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 7.	10	6		4	10	2		8

Змістовний модуль 8. Мистецтво України

Тема 9. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі	4	2		2	4			4
Тема 10. Мистецтво України XVI-XVII ст.	4	2		2	4			4
Тема 11. Український іконопис (XIV-XVII).	4	2		2	4	1		3
Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								

Разом за змістовим модулем 8	16	8		8	16	2		14
Змістовний модуль 9. Розквіт мистецтва України.								
Тема 13. Українська архітектура кінця XIX – початку XX ст. Мистецтво українського народного живопису	4	2		2	4	1		3
Тема 14. Мистецтво України XX ст.	4	2		2	4			4
Семінарське заняття (д.ф.)	7		2	5	7			7
Модульний контроль. Диференційований залік								
Разом за змістовим модулем 9	15	4	2	9	15	1		14
Разом за модулем 2	60	30	2	28	60	8		52
ВСЬОГО:	120	60	4	56	120	18		102

7. Самостійна робота Методичні рекомендації

Важливою частиною загального навчального процесу для здобувач вищої освіти являється самостійна робота. Теоретичні знання, які він отримує у вигляді лекції від викладача не є достатнім аби сформувались практичні навички майбутнього спеціаліста. Вивчення курсу «Історія мистецтв» передбачає здатність здобувач вищої освіти розширювати свій світогляд та поповнювати свою інформаційну базу, бути здатним до самоаналізу та пошуку творчого самовираження.

Основне завдання: привити здобувач вищої освіті навички самоосвітньої діяльності та уміння використовувати раніше отримані знання (родинне виховання, життєвий досвід, шкільні академічні знання).

Завдання для самостійної роботи:

1. опрацювання літератури і написання рефератів за поданими темами;
2. аналіз періодів розвитку мистецтва;
3. аналіз – фото, – відео матеріалу;
4. аналіз історичних і національних стилів у мистецтві;
5. дослідження та запис основних особливостей кожної епохи.
6. Створення презентацій за темами.

МОДУЛЬ 1

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Мистецтво. Види мистецтва.		2
Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісного світу		1
Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту	2	4
Тема 4. Мистецтво Межиріччя.	2	3
Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції	2	3
Тема 6. Мистецтво Древнього Риму	2	3
Тема 7. Мистецтво Стародавнього Світу. Античний театр.	2	4
Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.	2	3
Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XII ст.)	2	5

Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)	2	3
Тема 11. Середньовічний театр.	2	3
Тема 12. Своєрідність доби Відродження.	2	4
Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.). Північний Ренесанс.	2	4
Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження	2	2
Семінарське заняття	4	6

МОДУЛЬ 2

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Стель бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.	2	3
Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..	1	3
Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.	1	2
Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта	1	3
Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.	1	3
Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.	1	2
Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва XIX століття.	2	3
Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів XIX-XX ст.	2	5
Тема 9. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі	2	4
Тема 10. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).	2	4
Тема 11. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).	2	3
Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.	2	3
Тема 13. Українська архітектура кінця XIX – початку XX ст. Мистецтво українського народного живопису	2	3
Тема 14. Мистецтво України XX ст.	2	4
Семінарське заняття	5	7
	56	102

8. Теми семінарського заняття

МОДУЛЬ 1

1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.

- Види мистецтв
- Сучасна система мистецтв

- Жанр
- Стиль
- Типологія історичного розвитку мистецтва.

Література: 5, 19, 23, 26, 28, 31

2. Мистецтво Стародавнього Сходу.

- Основні риси мистецтва Стародавнього світу
- Творчість цивілізації стародавнього Єгипту,
- Мистецтво Месопотамії,
- Мистецтво Китаю

Література: 12, 14, 15, 22, 24, 29

3. Мистецтво Античного Світу.

- Античність – колыска європейської цивілізації
- Мистецтво Греції
- Образ довершеної людини
- Давньогрецька міфологія
- Мистецтво Риму
- Музична культура Риму
- Шедеври Античності (література та мистецтво)

Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

4. Мистецтво Середньовіччя.

- Історичні умови розвитку середньовічної культури впливали на розвиток мистецтва на різних етапах доби Середньовіччя.
- Стилiстичні особливості середньовічного мистецтва IX-XII ст.
- Мистецтво Візантії (IV-XV ст.)
- Характерні риси літератури і образотворчого мистецтва епохи Середньовіччя
- Аналіз творів мистецтва

Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

5. Західноєвропейське мистецтво доби Відродження.

- Особливості культури XV і XVI ст.
- Романський стиль
- Готичний стиль (XII – XV (XVI) ст.)
- Роботи митців Раннього Відродження
- Аналіз творів мистецтва

Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

МОДУЛЬ 2

1. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.

- Просвітництво як течія суспільної думки.
- Просвітництво в Англії.
- Просвітницький рух у Шотландії.
- Французьке просвітництво.
- Просвітництво у Німеччині
- Аналіз творів мистецтва

Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29, 31

2. Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст.

- Розвиток науки XIX ст.
- Мистецтво XIX ст.
- Модернізм у культурі XX ст.
- Центральна тема прогресивного романтизму
- Представники епохи
- Аналіз творів мистецтва

Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29, 31

3. Мистецтво України

- Народне мистецтво України
- Українська готика
- Українське Відродження
- Українське бароко
- Аналіз творів мистецтва

Література: 3, 7, 8, 9, 12, 13, 17, 19, 28, 29, 30, 31

4. Розквіт мистецтва України.

- Представники української інтелігенції, письменники, громадські та культурні діячі.
- Український живопис у першій половині XIX ст.
- Особливості культури XX ст. Етапи розвитку.
- Музичне й театральне мистецтво XIX – XX ст.
- Аналіз творів мистецтва

Література: 7, 8, 9, 13, 20, 21, 25, 26, 31

9. Методичні рекомендації

З метою відтворення й збереження невичерпних скарбів народної культурної спадщини, володіння загальними знаннями про усі види мистецтва, здійснення аналізу художніх творів, становлення свого особистого враження з приводу того чи іншого твору слід залучити до цієї діяльності здобувачів вищої освіти, визначивши завдання на самостійну роботу з даної дисципліни, Починаючи роботу, здобувачу вищої освіти слід чітко визначити мету, зосередити свою увагу на одній темі, а не намагатися записувати одразу кілька тем.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

- Самостійно опрацьовувати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

На самостійну роботу рекомендуються завдання з написання рефератів.

Реферат – короткий виклад основних положень вчення, наукової праці, дослідження або змісту книги, огляд друкованих джерел з певної теми.

Науковий реферат – вид індивідуальної самостійної роботи здобувач вищої освіти дослідно-пошукового характеру, який засвідчує досягнутий рівень знань, вмій та навичок в межах освітнього компоненту «Історія мистецтва».

Мета: актуалізація знань здобувачів вищої освіти, засвоєних в процесі опанування дисципліни, формування навичок самостійного, поглибленого аналізу окремої проблеми.

Структура реферату:

1. вступ (актуальність, значимість теми, мета, завдання роботи);
2. обґрунтування вихідних положень дослідження;
3. основні положення та результати роботи;
4. висновки;
5. список використаної літератури;
6. додатки.

Питання до диференційованого заліку

1. Англійський театр часів В.Шекспіра. Театр «Глобус».
2. Корифеї Українського професійного театру.
3. Лесь Курбас і театр.
4. Сучасний український театр та його відомі митці (за бажанням): творчість Г. Юри, Н. Ужвій, А.Роговцевої, Б.Ступки та ін..
5. Зарубіжний балет XVIII-XIX ст., реформи Жана Жровере.
6. Балетний театр на Україні ХХ ст. та його відомі митці (В.П.Ковтун, В.А.Яременко, Р.О.Хилько, В.Калиновська, О.Попова, Т.Галкіна, А.Гавриленко та ін. (за вибором)).
7. Кіно, як вид мистецтва, його значення в справі морально-естетичного виховання людини.
8. Зарубіжне кіномистецтво: зародження та розвиток у ХХ ст.. Творчість відомих кіномитців (за бажанням): Огюст і Луї Люм'єри, Д.Гріффіт, Ч.С.Чаплін, А.Куросава, Раджи Капур, Ф.Фелліні, Брижит Бордо, Жарер Феліні та ін..
9. Українське танцювальне мистецтво. Державний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. Павли Вірського.
10. Кіномистецтво України та його відомі митці: творчість І.Кавалеридзе, С.Параджанова, І.Савченко, М.Донського, Г.Левчука, І.Миколайчука, Л.Бикова та ін. (за вибором).
11. Життя і творчість видатного діяча Українського кіномистецтва О.П.Довженка.
12. Характеристика творчості відомого кінорежисера України Т.Левчука.
13. Життя і творчість відомих зарубіжних композиторів: В.А.Моцарта, В.Л.Бетховена, Жоржа Бізе, Й.Штрауса (сина), Джузеппе Верді, Ференса Ліста, Е.Гріга, М.Равеля, Ф.Шопена та ін. (за вибором).
14. Життя і творчість композиторів України ХІХ –ХХ ст.: В.Вербицького, С.Гулака-Артемівського, П.Ніщинського, К.Стеценка, Я.Степового, М.Леонтовича та ін. (за вибором).
15. М.В.Лисенко - засновник української класичної музики.

16. Життєвий і творчий шлях українських композиторів ХХ ст. – братів Платона і Георгія Майбородів.
17. Творча діяльність українських композиторів ХХ ст.: К. Данькевича, Левка Ревуцького, А. Кос-Анатольського, Євгена Станковича, Лесі Дичко та ін. (за вибором).
18. Скульптура на Україна та її відомі митці: Г. Кальченко, О. Ковальов, Є. Вучетич, М. Манізер, М. Лисенко та ін..
19. Творча біографія архітектора Ф. Б. Растреллі.
20. Життя та творчість Леонардо да Вінчі.
21. Життя і творчість відомого художника Франції Анрі де Тулуза-Лотрека.
22. Мистецтво Візантії.
23. Життя і творчість Рафаеля Санті.
24. Життя і творчість Мікеланджело Буонарроті.
25. Життєвий і творчий шлях фламандського живописця Пітера Пауло Рубенса.
26. Життя і творчість голландського художника Рембранта Харменса ван Рейна.
27. Життя і творчість відомого іспанського живописця Франсіско Гойї.
28. Характеристика творчості художників «імпресіоністів»: К. Моне, Е. Мане, Е. Дега, О. Ренуар, скульптор О. Роден та інші, або поетів «імпресіоністів»: П. Сезанн, Ван Гог, П. Гоген (за вибором).
29. Життєвий і творчий шлях художника Пабло Пікассо.
30. Життя і творчість художника сюрреаліста Сальвадора Далі.
31. Т. Г. Шевченко – талановитий майстер живопису та графіки.
32. Українське мистецтво ХІХ - поч. ХХ ст.. Життя і творчість художників (за бажанням): О. Мурашко, К. Костанді, П. Левченко, К. Трутовський, М. Самокіш, М. Пимоненко, С. Васильківський, С. Світославський, Ф. Красицький, Ф. Кричевський, М. Л. Бойчук та ін.
33. Характеристика творчої діяльності художників України ХХ ст. (за бажанням): А. Трохименко, А. Петрицький, М. Божій, Г. Меліхов, О. Шовкуненко, А. Сафаргалін, Т. Голембієвський, В. Якутович та ін.
34. Життєвий і творчий шлях художниці Тетяни Яблонської.
35. Газетно-журнальна та книжкова графіка.
36. Архітектура столиці України Києва.

10. Методи навчання

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації:

Словесні методи:

- лекція;

Наочні:

- -перегляд практичного матеріалу;
- -фото демонстрація;
- -відео показ.

Практичні:

- -аналіз практичного матеріалу.

За дидактичною метою:

- методи усного викладу знань;
- закріплення навчального матеріалу;
- самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу;
- роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок;
- перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок.

Методичне забезпечення

Програмне забезпечення:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Бібліотека фото та відео матеріалів;
- Наочні приклади мистецьких творів;
- Завдання до самостійної роботи;
- Питання до модульного контролю – диференційованого заліку

Технічні засоби та обладнання:

- Комп'ютера (ноутбука)
- Інтерактивна дошка

11. Рекомендована література

Базова

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ.. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.Абрамкіна Д. Мистецтво епохи Відродження. Парний портрет. Мистецтво та освіта. 2011. № 3. С.39-42.
2. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво : навч. посіб. / С. Д. Абрамович. – Київ : Кондор, 2005. – 2016 с
3. Архітектура і мистецтво Київської Русі. Все для вчителя. 2011. № 25/27. С. 74- 79.
4. Арсенян М. Храмовая архітектура армян на территорииУкраины. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. -248 с.
5. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Г. Вишеславський, О. Сидор-Гібелінда. – Київ, 2010.
6. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007, 205с.

7. Іваненко С. О. Українське мистецтво в дослідженнях представників харківської мистецтвознавчої школи першої третини ХХ століття. – Дисертація на здобуття наукового ступеню кандидата мистецтвознавства за – Теорія та історія культури (мистецтвознавство).– Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018.
8. Імена України. 100 митців / автор переднього слова, вступної статті, укладач біографічних і бібліографічних матеріалів, коментарів і каталогу С. І. Побожій. – Суми : Університетська книга. – 236 с.
9. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга ; передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. Харків : Vivat, 2019. 576 с.
10. Історія світової та української культури. – Київ, 2000.
11. Історія українського мистецтва : в 6 т. – Київ, 1966–1972.
12. Закович М. Українська та зарубіжна культура: Текст, навчальний посібник, 2 видання, К.: Знання 2002, 550с.
13. Кравич Д. П. Українське мистецтво : в 3 т. / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, О. Д. Горбул. – Львів, 2003–2005.
14. Кравченко, Ярослав Охримович. Історія зарубіжного мистецтва : навч.-метод. посіб. / Ярослав Кравченко, Мелінда Стась ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Ін-т пед. освіти соц. роботи і мистец., Каф. образотв. та декоративно-прикладного мистец. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. 81 с
15. Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб., [відп. ред. С. В. Кашуба]. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.
16. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали IV міжнар. наук. конф. Молодих вчених, аспірантів та магістрів, 3-4 лист. 2020 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2020. 166 с.
17. Найден О. С. Українська народна картина. Поетика. Семантика. Космологія / О. С. Найден. – Київ : Стилос, 2018.
18. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. – Кн. 2 / ред.: В. Д. Сидоренко, О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко ; Академія мистецтв України,
19. Несен І. І. Синтез мистецтв : навч. посібник. Київ : НАКККіМ, 2020. 120 с.
20. Павельчук І. Художні моделі абстрактного живопису в Україні 1980–2000 (епістемологія креації) / І. Павельчук. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. – 216 с.
21. Павліченко Н. Художній ринок Києва (Кінець ХІХ, початок ХХ ст.): особливості функціонування та типологічні характеристики. // дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата культурології // Києво-Могилянська академія, 2017, 254с.
22. Панфілова О. Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Тернопіль : [Вектор], 2016. 171 с

- 23.Петрів О. В. Образотворче мистецтво : підручник / О. В. Петрів. – Львів : Магнолія, 2018. – 282 с.
- 24.Побожій С. І. Історія мистецтва : конспект лекцій / укладач С. І. Побожій. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 70 с.
- 25.Скляренко Г. Я. Сучасне мистецтво України. Портрети художників / Г. Я. Скляренко. – Видання третє, українською мовою, доповнене. – Київ, 2018.
- 26.Тарас Шевченко - поет, художник, мислитель: з матеріалів газети "Буковина": бібліографічний покажчик / уклад.: Т. Д. Мурашевич, Ю. І. Калущ ; наук. ред. М. Б. Зушман ; ред. Н. М. Загородна ; Наукова бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 104 с.
- 27.Трегубов К. Ю. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» [Електронний ресурс] / К. Ю. Трегубов, О. В. Макуха. – Полтава, 2015. Ч. I
- 28.Уманцев Ф. С. Мистецтво Давньої України : іст. нарис / Ф. С. Уманцев. – Київ : Либідь, 2002.
- 29.Хілько І. О., Баланюк Ю. С. Історія українського та світового мистецтв : метод. рек. До семінарських занять / укл.: І. О. Хілько, Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 48 с.
- 30.Хома І. Я., Сова А. О., Мина Ж. В.. Історія української культури. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с.
- 31.Чикур Л. Д. Історія української та зарубіжної культури : методичні вказівки для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Л. Д. Чикур ; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. — Одеса : Астропринт, 2021. — 44 с.
- 32.Шевцова Г.В. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. Харків-Київ:Видавець Олександр Савчук, 2019. 276 с
- 33.Яців Р. Художня культура : навч. посіб. / Р. Яців // Арт клас. – 2009. – Ч. I. – № 2 – С. 1–88.

Допоміжна

1. Айзексон В. Леонардо да Вінчі. Київ: Наш формат, 2019. 488 с.
2. Александрович В. Українське мистецтво другої половини ХУІІ століття. Історія в школах України. 2004. №6. С.50-53.
3. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХІХ столітт. Історія в школах України. 2005. № 8. С. 33-37.
4. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХУІІ століття. Історія в школах України. 2004. №4. С.44-48.
5. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХУІІІ століття. Історія в школах України. 2004. №7. С.43-46
6. Архітектура та образотворче мистецтво ХУІІст. Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2004. №7. С.13-14.
7. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000. К.: фонд підтримки візуальних досліджень, 2011 . 206 с.
8. Вінсент Ван Гог: людина і художник: до 160-річчя видатного художника /

9. підгот. Олена Подобед. Історія України. Шкільний світ. 2013. № 7. С. 8–10.
10. Гонтова Л. Історія мистецтв як культурний текст. ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112с.
11. Гонтова Л. Українське мистецтво. II половина ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.
12. Гончарук О. Чудові квіти людської душі. Квітова тема у живопису українського художника Михайла Жука (1883–1964). Квіти України. 2014. № 5–6. С. 23–24. Войтович, С. М. Бошко, О. Р. Ваврик [та ін.] ; за ред. І. М. Дуди. Тернопіль : Астон, 2008. 144 с.
14. Довженко Н., Забашта Р. ДОБА БРОНЗИ. Давня скульптура і пластика України. Київ: Родовід, 2009. 176с.
15. Мистецтво: терміни і поняття / С. Д. Безклубенко. Київ.: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.
16. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №1-2.
17. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №3-4.
18. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №1-2.
19. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №3-4.
20. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2003. №1-2.

Інформаційні ресурси

<http://ua.worlddocuments.org/docs/index-2276.html>

http://gendocs.ru/v1197/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8%D0%BF%D0%BE_%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8_%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B2

http://www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/uzk/lekci_z_istori_svitovo_ta_vitchiznyano.pdf